

Г. А. Зуб

кандидат юридичних наук, суддя
Київського районного суду міста Харкова

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ СУДДІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ

У статті досліджено міжнародно-правові стандарти соціального захисту суддів, під якими запропоновано розуміти визнані міжнародною спільнотою і закріплені в міжнародних документах добровільно взяті взаємозобов'язання держав з установами і функціонування національної системи соціального захисту суддів, що містять перелік прав суддів у вказаній сфері, їх обсяг і зміст. До характерних ознак цих стандартів віднесено: а) міжнародні зобов'язання держав у царині соціального захисту суддів; б) ознаки, відбиті в міжнародних нормах, які формуються в договірному порядку; в) ознаки мають модельний характер; г) спрямовані на формування національної системи соціального захисту суддів, що відповідає сучасним загальноновизнаним міжнародним уявленням про умови та рівень соціального захисту цієї категорії осіб.

Зроблено висновок, що міжнародно-правові стандарти соціального захисту суддів гармонізуюче впливають на національне законодавство держав, оскільки їх мета спрямована не на створення єдиного правового регламентування, а на досягнення певного результату, визначеного у відповідних міжнародних документах, а це, у свою чергу, передбачає можливість застосування механізму імплементації, найбільш прийнятної для тієї чи іншої національної правової системи.

На підставі аналізу основних міжнародних документів у сфері соціального захисту суддів (Загальної декларації судової незалежності, Основних принципів щодо незалежності правосуддя, Рекомендацій щодо ефективного впровадження Основних принципів щодо незалежності правосуддя, Європейської хартії про Закон «Про статус суддів», Рекомендації № (2010)12 щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки) названо міжнародно-правові стандарти соціального захисту суддів, зокрема строк повноважень суддів, їх незалежність, безпеку, винагороду, умови служби, пенсію і вік виходу на неї, гарантовані законом; підвищення суддів по службі, що має ґрунтуватися не на вислугі років, а виключно на здібностях, достоїнствах і моральних якостях, відзначених під час виконання ними обов'язків, шляхом об'єктивної оцінки службової діяльності; зобов'язання держави надати судам відповідні засоби, в т. ч. фінансові, які б давали їм змогу належним чином виконувати свої функції, і т. д.).

Ключові слова: міжнародні документи, національне законодавство, соціальне забезпечення, суд, держава.

Постановка проблеми. За сучасних умов дедалі більшого впливу світової спільноти на внутрішню політику держав не можна обійти увагою визначальну роль впливових міжнародно-правових стандартів – мінімальних правил, яким повинно відповідати внутрішнє правове регулювання. Вони є тим показником, до виконання якого мають прагнути всі народи й держави, так би мовити, «маяком» для національного законодавства, яке держави в разі ратифікації міжнародного документа повинні запровадити в національну юридичну практику.

П.М. Рабінович та О. Венецька міжнародні стандарти прав особи трактують як закріплені

в міжнародних актах і документах, текстуально уніфіковані та функціонально універсальні (для певних міжнародних об'єднань держав) принципи й норми, що за посередництвом вельми абстрактних, здебільшого оціночних термінів-понять фіксують зумовлювані досягнутим рівнем соціального розвитку і його динамікою мінімально необхідний або бажаний зміст і обсяг прав людини, встановлюють позитивні обов'язки держав щодо їх забезпечення, охорони й захисту, а також передбачають за їх порушення санкції політико-юридичного або політичного характеру [1, с. 414]. Як засвідчує Резолюція Генеральної Асамблеї

ООН № 41/120 «Встановлення міжнародних стандартів у сфері прав людини» 1989 р. [2], керівними принципами, яких належить дотримуватися у розробленні міжнародних актів у цій царині, є те, що стандарти повинні: а) узгоджуватися з наявним зводом міжнародно-правових норм у сфері прав людини; б) бути фундаментальними та ґрунтуватися на притаманних людській особистості гідності та цінності; в) бути достатньо чіткими, служити джерелом визначених прав та обов'язків, що мають реалізовуватися; г) передбачати (де це доречно) ефективний і реалістичний механізм здійснення, включаючи системи подання звітів; д) користуватися широкою підтримкою міжнародної громадськості.

У розробленні і прийнятті на рівні стандартів соціального захисту суддів міжнародне і внутрішньодержавне право теж взаємозбагачують одне одного.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Міжнародні стандарти у сфері прав людини були предметом дослідження таких науковців, як М. Баймуратов, С. Запара, В. Копейчиков, Є. Костилова, Л. Наливайко, П. Рабінович, С. Тіунов та ін. Окремі аспекти міжнародно-правового регулювання статусу суддів були предметом дослідження Ю. Грошевого, С. Голубка, М. Козюбри, І. Марочкіна, О. Овчаренко, Н. Сакари, В. Сидоренка, В. Яркова та ін. Але проведення аналізу міжнародних стандартів соціального захисту суддів із метою їх впровадження в Україні також потребує уваги з огляду на стрімкий розвиток відповідних суспільних відносин.

Метою статті є дослідження міжнародно-правових стандартів соціального захисту суддів із метою розробки теоретичної основи їх впровадження у вітчизняну практику, реформування системи національного судочинства та подальшого розвитку системи гарантування прав людини в Україні.

Виклад основного матеріалу. Основними міжнародними документами у сфері соціального захисту суддів є Загальна декларація судової незалежності (1983 р.), Основні принципи щодо незалежності правосуддя (1985 р.), Рекомендації щодо ефективного впровадження Основних принципів щодо незалежності правосуддя (1989 р.), Європейська хартія про Закон «Про статус суддів» (1998 р.) та Рекомендація № (2010)12 щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки (2010 р.).

Розглянемо їх коротко. Основні принципи щодо незалежності правосуддя, ухвалені резолюціями № 40/32 і 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада 1985 р. і від 13 грудня 1985 р. [3] (відповідно), проголошують, що незалежність судових органів гарантується державою і закріплюється в конституції або законах країни. Усі державні та інші установи зобов'язані поважати незалежність судових органів і дотримуватися її. Кожна держава-член має вживати відповідні заходи, які давали б змогу судовим органам належним чином виконувати свої функції.

Строки повноважень суддів, їх незалежність, безпека, відповідні винагороди, умови служби, розміри пенсій і вік виходу на пенсію повинні належним чином гарантуватися законом. Судді, котрих призначають чи обирають, мають гарантовані строки повноважень до обов'язкового виходу на пенсію чи завершення цього строку там, де це встановлено. Підвищення судді на посаді там, де функціонує така система, слід здійснювати на підставі об'єктивних чинників, зокрема його здібностей, моральних якостей і досвіду. Судді володіють свободою організувати свої асоціації чи інші організації, вступати до них для обстоювання своїх інтересів, удосконалення професійної підготовки і збереження судової незалежності.

Рекомендація № R(94)12 щодо незалежності, ефективності й ролі суддів, ухвалена Комітетом міністрів Ради Європи 13 жовтня 1994 р. [4], виходить із того, що необхідно вживати всі належні заходи для забезпечення, захисту і посилення незалежності суддів. Зафіксовано, що судді незалежно від того, було їх призначено чи обрано, беззмінно перебувають на посаді до часу досягнення ними віку обов'язкового виходу на пенсію або до закінчення строку їх повноважень.

Для створення відповідних умов праці, які дозволять суддям ефективно працювати, необхідно: а) укомплектувати штати достатньою чисельністю суддів і забезпечити перед їх призначенням і протягом кар'єри потрібну професійну підготовку, прикладом котрої може бути стажування в судах і, за можливості, в інших органах та інстанціях влади. Судді не повинні оплачувати таку професійну підготовку, бо вона має бути спрямована на вивчення нового законодавства і судової практики. У разі необхідності така підготовка повинна включати навчальні візити до органів влади й судів у європейських

та інших зарубіжних країнах; б) забезпечити, щоб статус і винагорода суддів відповідали гідності їх професії та відповідальності, яку вони беруть на себе; в) запровадити чітко означену структуру для комплектування кадрів кваліфікованими суддями й закріплювати їх; г) надати в розпорядження суддів допоміжний персонал і відповідне обладнання, зокрема засоби для діловодства і зв'язку, щоб вони могли діяти ефективно і без невиправданих затримок; д) вжити відповідних заходів для доручення виконувати не судові завдання іншим особам відповідно до Рекомендації № R(86)12 щодо заходів з попередження і зменшення робочого навантаження суддів [5].

Рекомендація № (2010)12 щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухвалена Комітетом міністрів Ради Європи 17 листопада 2010 р. [6] на заміну Рекомендації № R(94)12, закріплює: незалежність суддів гарантується незалежністю судової влади загалом, що є основним принципом верховенства права. Незалежність суддів і судової влади мають гарантуватися конституцією або бути закріплені на найвищому правовому рівні держав-членів. На законодавчому ж рівні мають бути встановлені більш конкретні норми.

Кожна держава повинна виділяти судам достатньо ресурсів, приміщень, устаткування, щоб вони могли функціонувати відповідно до встановлених стандартів, а також щоб судді могли ефективно працювати. У судах мають працювати достатня кількість суддів і кваліфікований допоміжний персонал. Для попередження виникнення і зменшення надмірного робочого навантаження суддів потрібно вжити необхідних заходів для забезпечення незалежності судової влади, щоб передавати вирішення не судових питань іншим особам із відповідною кваліфікацією.

Значну увагу Рекомендація № (2010)12 приділяє питанням оплати праці суддів. Основні норми системи оплати праці професійних суддів мають бути визначені законом, відповідати їх професії та виконуваним обов'язкам, а також бути достатніми, щоб захистити їх від дії стимулів, через які можна впливати на їх рішення. Повинні існувати гарантії збереження належної оплати праці на випадок хвороби, відпустки по догляду за дитиною, а також виплат у зв'язку з виходом на пенсію, що мають відповідати попередньому рівню оплати праці суддів. Для захисту оплати їх

праці від зменшення слід прийняти спеціальні законодавчі положення. Потрібно уникати впровадження систем, у яких основна оплата праці суддів залежить від їх досягнень, оскільки в такому разі можуть виникнути перешкоди їх незалежності.

Судді повинні забезпечуватися теоретичним, практичним початковим навчанням і навчанням без відриву від роботи, що повністю фінансується державою. До цього навчання мають входити предмети з економічної, соціальної та культурологічної тематики, пов'язані з виконанням суддівських функцій. Інтенсивність і тривалість такого навчання визначаються з огляду на попередній професійний досвід.

Європейська хартія про Закон «Про статус суддів», прийнята Радою Європи 10 липня 1998 р. [7], встановлює, що цей закон має на меті забезпечення компетентності, незалежності й неупередженості представників судової влади, чого кожна особа цілком законно очікує від судів загалом і від кожного судді, якому довірено захист її прав, зокрема. Він не повинен містити жодного положення і жодної процедури, що може похитнути довіру до їх компетентності, незалежності та неупередженості.

Правила відбору і призначення на посаду суддів незалежним органом або комісією вимагають проведення відбору на підставі здатності кандидатів вільно і неупереджено оцінювати справи, які передаються на їх розгляд, і застосовувати закон із повагою до гідності людини. Кандидату не може бути відмовлено в зайнятті посади виключно на підставі статі, етнічного чи соціального походження, його філософських або політичних поглядів чи релігійних переконань. Законом має бути передбачено забезпечення умов, що гарантуватимуть шляхом дотримання вимог до освітньої кваліфікації й наявності попереднього досвіду призначення на посаду саме тих осіб, котрі здатні виконувати судові обов'язки.

Рішення про призначення обраного кандидата на посаду судді до конкретного суду приймається незалежним органом або на підставі пропозиції останнього, рекомендації або погодження з ним чи висловлення його окремої думки. Законом має бути встановлено конкретно зазначені обставини, за яких попередня діяльність кандидата або діяльність, котрою займаються його близькі родичі, можуть викликати законні й об'єктивні сумніви щодо незалежності й неупередженості кандидата, що

може бути перешкодою для його призначення до відповідного суду.

Якщо система підвищення судді по службі ґрунтується не на вислугі років, вона має ґрунтуватися виключно на його якостях і достоїнствах, помічених під час виконання ним його обов'язків, шляхом об'єктивної оцінки його діяльності одним або кількома суддями й бесіди із суддею, діяльність якого оцінюється.

Судді вільно виконують іншу діяльність поза межами їх суддівських обов'язків, у т. ч. ту, що є втіленням їх прав як громадян. Ця свобода не може обмежуватися, за винятком випадків, коли така діяльність поза суддівськими обов'язками не є сумісною з довірою до їх неупередженості й незалежності або з належним рівнем відданості, необхідної для розгляду справ, поданих на їх розгляд, із належною ретельністю й у межах розумного періоду часу. Здійснення інших видів діяльності, крім літературної чи мистецької, якщо за них передбачено виплату винагороди, має бути попередньо санкціоновано з урахуванням умов, визначених законом.

Рівень винагороди, що виплачується суддям за виконання їх професійних обов'язків, повинен бути таким, щоб захистити їх від тиску, який може спричинити вплив на їх рішення, поведінку в такий спосіб, на їх незалежність і неупередженість. Було віддано перевагу такому формулюванню, де сказано, що рівень винагороди (оплати) має бути таким, щоб захистити суддів від тиску, замість того, щоб передбачати встановлення цього рівня відповідно до оплати тих, хто обіймає конкретні високі посади в законодавчих чи виконавчих органах, оскільки такі особи по-різному винагороджуються в різних національних системах (ст. 6 Пояснювальної записки до Європейської хартії про Закон «Про статус суддів» (Модельний кодекс) від 10 липня 1998 р. [8]).

Рівень оплати праці одного судді може бути неоднаковим порівняно з оплатою іншого, бо він залежатиме від стажу, характеру обов'язків, які йому буде доручено виконувати, а також важливості завдань, що покладаються на них, наприклад, чергування в суботу чи неділю. Проте такі завдання, які виправдовують вищий рівень оплати, мають оцінюватися на підставі прозорих критеріїв для усунення непорозумінь, що можуть виникати стосовно конкретно виконаної роботи чи потреб.

Закон має передбачати суддям, котрі виконують свої професійні обов'язки, гарантії захисту

від соціальних ризиків, пов'язаних із хворобою, материнством, інвалідністю, похилим віком і смертю. Судді, що досягли пенсійного віку і працювали на посаді судді відповідний період, отримують пенсію по старості, рівень якої має бути якомога ближчим до рівня їх останньої заробітної плати на посаді судді.

Через своїх представників і свої професійні організації судді залучаються до винесення рішень стосовно управління судами, визначення судового бюджету та його розподілу на місцевому і національному рівнях. З ними консультуватимуться таким самим чином із приводу планів стосовно будь-яких змін до закону, а також щодо визначення винагороди за працю і соціального забезпечення.

Значну увагу в міжнародних актах приділено зменшенню робочого навантаження в судах.

Рекомендація № R(86)12 щодо заходів із попередження і зменшення надмірного робочого навантаження в судах, ухвалена Комітетом міністрів Ради Європи 16 вересня 1986 р. [9], визнає доцільним не збільшувати, а поступово зменшувати кількість покладених на суддів завдань, які стосуються судівництва, доручати їх іншим особам або органам. У додатку до цієї Рекомендації наведені приклади таких завдань, хоча в деяких країнах вони виконуються суддями (шлюбні урочистості, укладення договорів про сімейну власність, управління майном недієздатних осіб, призначення законного представника недієздатним повнолітнім і відсутнім особам, судове втручання у вибори й референдуми у способи, не передбачені Конституцією, призначення судді головою або членом комітету, коли його присутність потрібна лише для посилення безсторонності такого комітету, вжиття заходів щодо власності померлих та ін.).

Якісний соціальний захист суддів неможливий без належного фінансування. Консультативна рада європейських суддів у висновку № 10 (2007) щодо судової ради на службі суспільства, схваленому на 8-му засіданні (м. Страсбург, 21–23 листопада 2007 р.) [10], наголошує на важливості забезпечення фінансування судової ради таким чином, щоб уможливити її належне функціонування. Вона повинна мати достатні засоби для незалежної й автономної діяльності, а також повноваження і здатність ефективно організувати свій бюджет. Судова влада зобов'язана мати власне приміщення, секретаріат, комп'ютерне забезпечення і можливість організувати свою роботу без

звітування за свою діяльність будь-якому політичному чи іншому органу. Вона повинна бути вільною в організації своїх засідань і визначенні їх порядку денного, мати право безпосередньо контактувати із судами для виконання своїх функцій. Судовій владі належить мати власний персонал відповідно до потреб, а кожному члену її ради – свій персонал відповідно до доручених йому завдань. Хоча фінансування судів є частиною державного бюджету, воно аж ніяк не повинно залежати від політичних процесів. Рішення про виділення бюджетних коштів судам мають прийматися із суворим дотриманням судової незалежності. Процес прийняття в парламенті бюджету судівництва повинен включати процедуру врахування думки судової влади. Якщо судова влада не має повноважень з управління судовою системою, вона повинна принаймні мати можливість надавати висновок щодо виділення мінімального бюджету, необхідного для функціонування системи правосуддя, роз'яснювати свої потреби для обґрунтування розмірів фінансування.

КРЕС підкреслює, що суди можуть бути достатньо незалежними, лише якщо вони мають окремий бюджет та управляються органом, незалежним від виконавчої та законодавчої влади (чи це судова влада, чи незалежна установа). Слід наголосити, що розширені фінансові повноваження судової ради передбачають її відповідальність не лише перед виконавчими та законодавчими органами, а й перед судами і громадськістю.

Висновки і пропозиції. Підводячи підсумок, слід констатувати, що міжнародно-правові стандарти соціального захисту суддів гармонізуюче впливають на національне законодавство держав, оскільки їх мета спрямована не на створення єдиного правового регламентування, а на досягнення певного результату, визначеного у відповідних міжнародних документах, що, у свою чергу, передбачає можливість застосування механізмів імплементації, найбільш прийнятних для тієї чи іншої національної правової системи.

Під міжнародно-правовими стандартами соціального захисту суддів слід розуміти визнані міжнародною спільнотою та закріплені в міжнародних документах добровільно взяті взаємозобов'язання держав з установами і функціонування національної системи соціального захисту суддів, що містять перелік прав суддів у вказаній сфері, їх обсяг і зміст. До

характерних ознак цих стандартів слід віднести: а) міжнародні зобов'язання держав у царині соціального захисту суддів; б) ознаки, відбиті в міжнародних нормах, які формуються в догвірному порядку; в) ознаки мають модельний характер; г) спрямовані на формування національної системи соціального захисту суддів, що відповідає сучасним загальноновизнаним міжнародним уявленням про умови та рівень соціального захисту цієї категорії осіб.

До міжнародно-правових стандартів соціального захисту суддів належать: строк повноважень суддів, їх незалежність, безпека, винагорода, умови служби, пенсія і вік виходу на неї, які повинні гарантуватися законом; беззмінне перебування судді на посаді до часу досягнення ним віку обов'язкового виходу на пенсію або до закінчення строку його повноважень незалежно від того, було його призначено чи обрано; підвищення суддів по службі, що має ґрунтуватися не на вислугі років, а виключно на здібностях, достоїнствах і моральних якостях, відзначених під час виконання ними обов'язків, шляхом об'єктивної оцінки службової діяльності; зобов'язання держави надати судам відповідні засоби, в т. ч. фінансові, які б давали їм змогу належним чином виконувати свої функції; судовій владі належить мати власне приміщення, секретаріат, комп'ютерне забезпечення і можливість організувати свою роботу без звітування за свою діяльність будь-якому політичному чи іншому органу; грошова винагорода суддів має бути гарантована законом, а її рівень – відповідати гідності їхньої професії, обсягу їхніх обов'язків, відповідальності, котру вони беруть на себе, а також бути достатньою, щоб захистити їх від дії стимулів, через які можна впливати на судові рішення; грошова винагорода суддів повинна бути захищена від скорочення, а також має бути забезпечено збільшення оплати праці суддів відповідно до зростання вартості життя; відмова від премій і не фінансових пільг для суддів, розподіл яких має елемент суб'єктивності; затвердження критеріїв ефективного управління робочим навантаженням і належного розгляду різних категорій справ; законодавче гарантування суддям, що виконують свої професійні обов'язки, захисту від соціальних ризиків, пов'язаних із хворобою, материнством, інвалідністю, похилим віком і смертю; отримання суддями, які досягли пенсійного віку і працювали на посаді судді зазначений період, пенсії по старості, рівень якої має

бути якомога ближчим до рівня останньої заробітної плати на цій посаді; забезпечення суддів навчанням, що повністю фінансується державою; володіння суддями свободою організувати свої асоціації чи інші організації, вступати до них для обстоювання своїх інтересів, удосконалення професійної підготовки і збереження своєї судової незалежності; визначення обсягів фінансування судів, суддівської винагороди й соціального забезпечення, що повинно відбуватися за участю судової влади чи її представників; участь суддів через своїх представників і професійні організації у прийнятті рішень, пов'язаних з управлінням судами і з визначенням їхніх коштів, а також із розподілом останніх на загальнонаціональному і місцевому рівнях.

Список використаної літератури:

1. Рабінович П., Венецька О. Міжнародні стандарти прав людини: загальні ознаки, класифікація. *Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи)* : ст. учасн. VIII Міжнар. «круглого столу» (м. Львів, 7–8 груд. 2012 р.). Львів : Галицьк. друкар, 2013. С. 408–417.
2. Установление международных стандартов в области прав человека : резолюция ГА ООН от 04 декабря 1986 г. № 41/120. URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/496/28/IMG/NR049628.pdf?OpenElement>.
3. Основні принципи щодо незалежності правосуддя : ухвалено резолюціями ГА ООН від 29 листопада 1985 р. № 40/32 та від 13 грудня 1985 р. № 40/146/. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_201.
4. Рекомендація № R(94)12 щодо незалежності, ефективності та ролі суддів : ухвалено Комітетом міністрів РЄ 13 жовтня 1994 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_323.
5. Рекомендація № R(86)12 относительно мер по недопущению и сокращению чрезмерной рабочей нагрузки на суды : одобрено Комитетом министров СЕ 16 сентября 1986 г. URL: <http://podelise.ru/docs/index-38743.html>.
6. Рекомендація № (2010)12 щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки : ухвалено Комітетом міністрів РЄ 17 листопада 2010 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a38.
7. Європейська хартія про закон «Про статус суддів» : ухвалено РЄ 10 липня 1998 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_236.
8. Пояснювальна записка до Європейської хартії про закон «Про статус суддів» (Модельний кодекс) : ухвалено РЄ 10 липня 1998 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a46.
9. Рекомендація № R(86)12 щодо заходів з попередження і зменшення надмірного робочого навантаження в судах : ухвалено Комітетом міністрів РЄ 16 вересня 1986 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU86323.html.
10. Висновок № 10(2007) щодо судової ради на службі суспільства: ухвалено Консультативною радою європейських суддів 21–23 листопада 2007 р. *Міжнародні стандарти незалежності суддів* : збірник документів. Київ : Центр суд. студій, Всеукр. незалеж. судд. асоціація, 2008. С. 148–167.

Zub G. A. Social protection of judges: international law standards

The article explores the international legal standards for the social protection of judges, under which it is offered to understand the internationally recognized and international commitments of the states on the establishment and functioning of the national social protection system of judges, containing the list of judges' rights in the said field. and content. The characteristic features of these standards include: a) States "international obligations in the field of judges" social protection; b) the features reflected in the contractual international standards; c) the features are of a model character; d) aim at the formation of a national system of social protection for judges, consistent with current internationally recognized international perceptions of the conditions and level of social protection of this category of persons.

It is concluded that the international legal standards for the social protection of judges have a harmonious effect on the national legislation of the states, since their purpose is not to create a single legal regulation, but to achieve a certain result defined in the relevant international instruments, which in turn provides for the possibility to apply mechanism of implementation, most appropriate for a particular national legal system.

Based on an analysis of key international instruments in the field of social protection of judges (Universal Declaration of Judicial Independence, Basic Principles on the Independence of Justice, Recommendations for the Effective Implementation of the Basic Principles on the Independence of Justice, European Charter on the Status of Judges, Recommendation № (2010) 12 on judges: independence, efficiency and responsibilities) are described the international legal standards of social protection of judges, in particular the term of office of judges, their independence, security,

remuneration, pension age and entering it should be guaranteed by law; promotion of service judges, which should not be based on years of service but solely on the abilities, dignity and moral qualities that have been distinguished in the performance of their duties, through an objective assessment of their performance; the obligation of the State to provide the courts with appropriate means, including financial means, to enable them to perform their functions properly, etc.).

Key words: *international documents, national legislation, social security, court, state.*